KONGSBERG
KOMMUNE

Hva gjør et sentrum attraktivt?

Forskning fra Transportøkonomisk institutt CITYCENTRE

Vilde Selvig, rådgiver overordnet planlegging, Kongsberg Kommune

Hva er CITYCENTRE-prosjektet?

- Forskningsprosjekt ledet av Transportøkonomisk institutt (TØI) 2020-2025
- Undersøker hvordan byer kan utvikle **attraktive og levende sentrum**
- Rapport: Bruken og opplevelsen av sentrum i sju norske byer
- Fire case-byer: Kongsberg, Arendal, Lillehammer og Tønsberg

KONGSBERG KOMMUNE

Mål om attraktive og levende sentrum

- Både nasjonalt, regionalt og lokalt mål
- Viktig element i miljøvennlig bystruktur
- Bidrar til byenes attraktivitet og konkurransekraft
- Skaper identitet, tilhørighet, møteplasser og liv
- Mangfold av funksjoner, tjenester, tilbud
- Fysiske omgivelser som er trygge og trivelige

Et **'attraktivt og levende sentrum'** er et sentrum

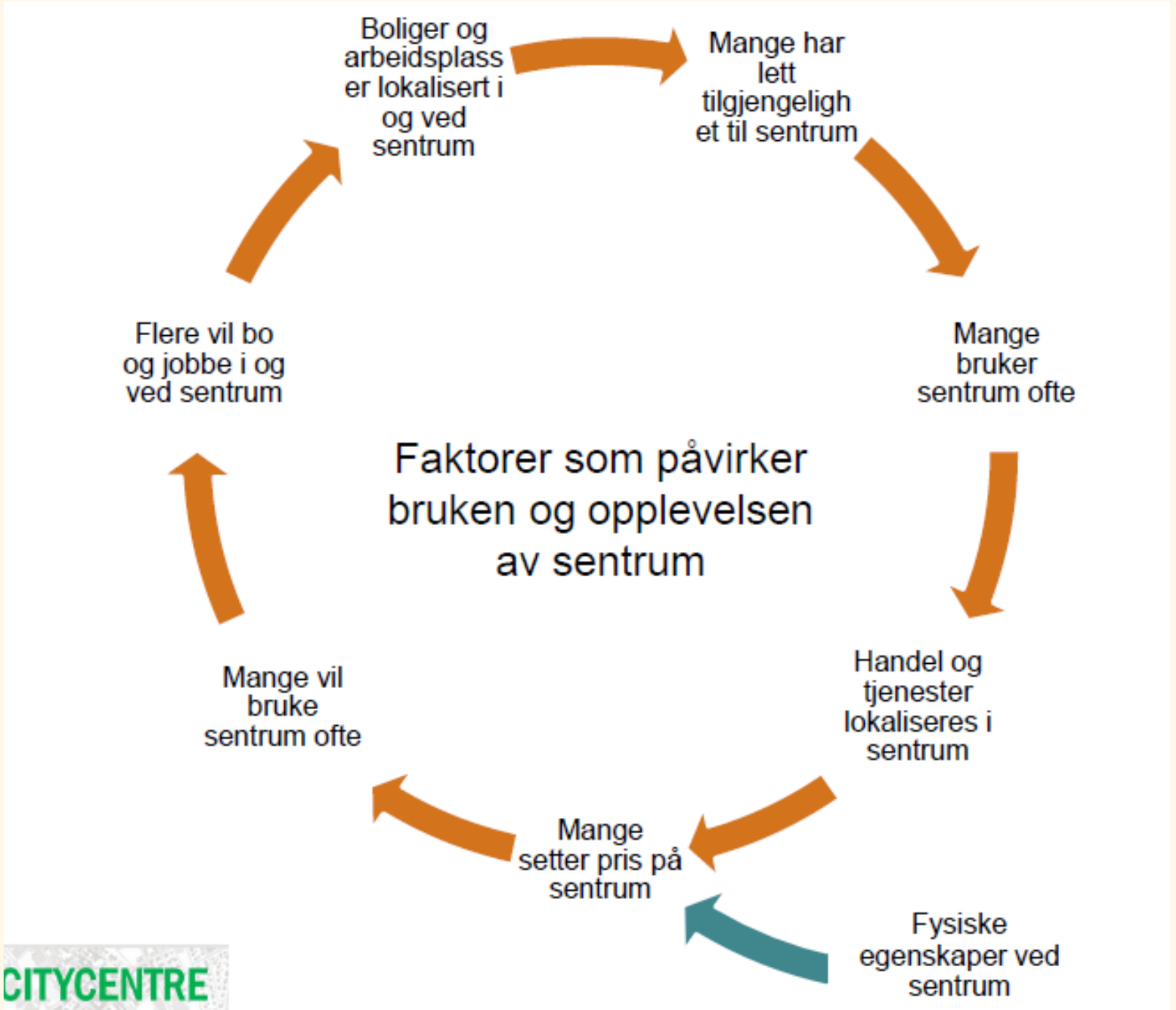
innbyggerne **setter pris på og bruker ofte**,

og som oppfattes som **et godt sted å bo**

og **et godt sted å driveulike typer næringsvirksomhet**.

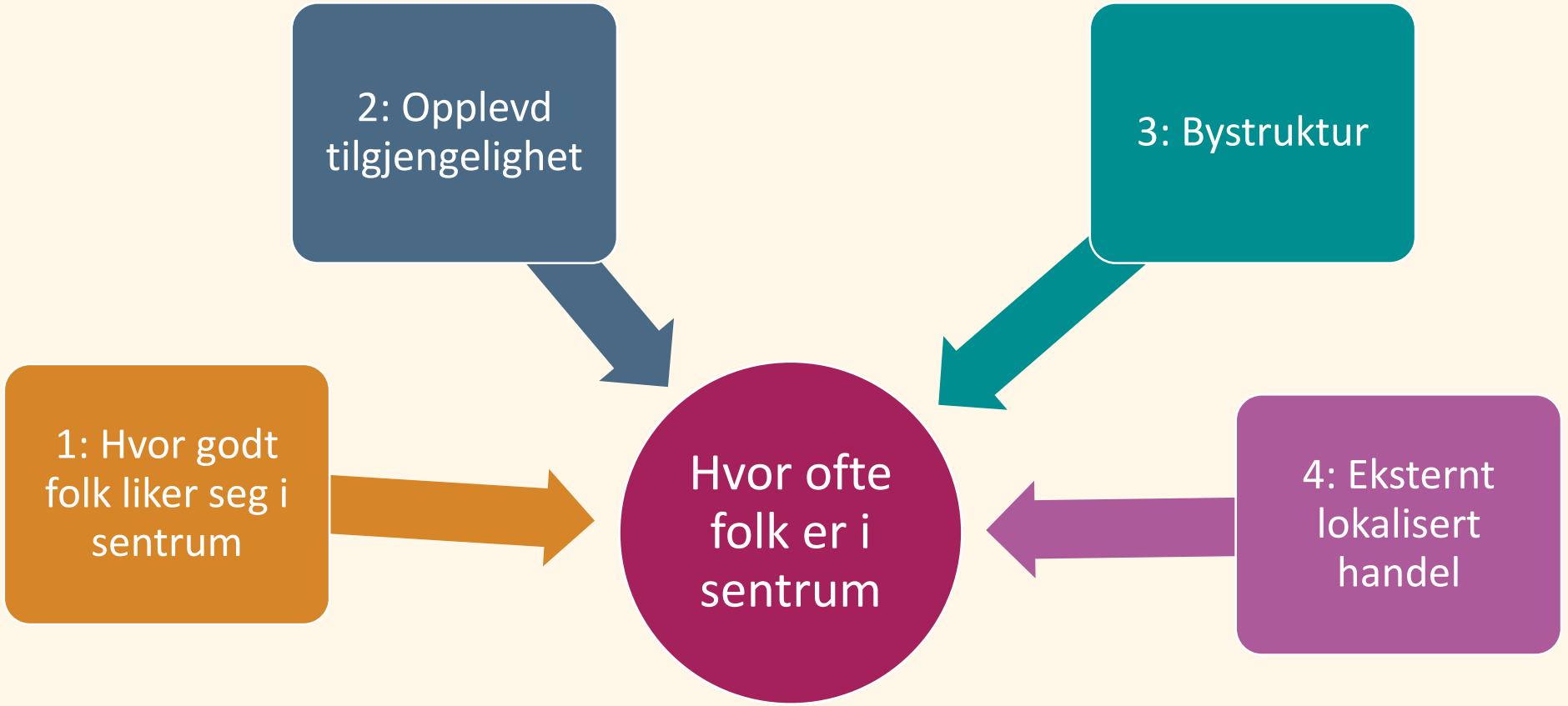
KONGSBERG KOMMUNE

Antatte sammenhenger

Rapport: Bruken og opplevelsen av sentrum i sju norske byer.

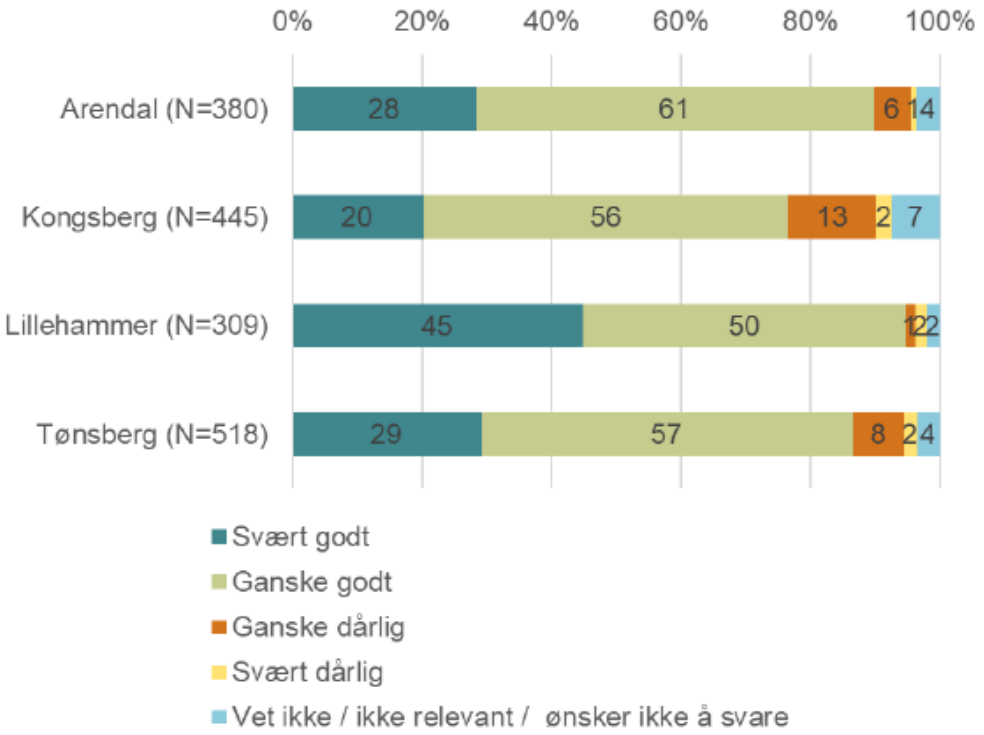
Undersøker hvordan **fysiske egenskaper** ved byene påvirker bruken av sentrum.

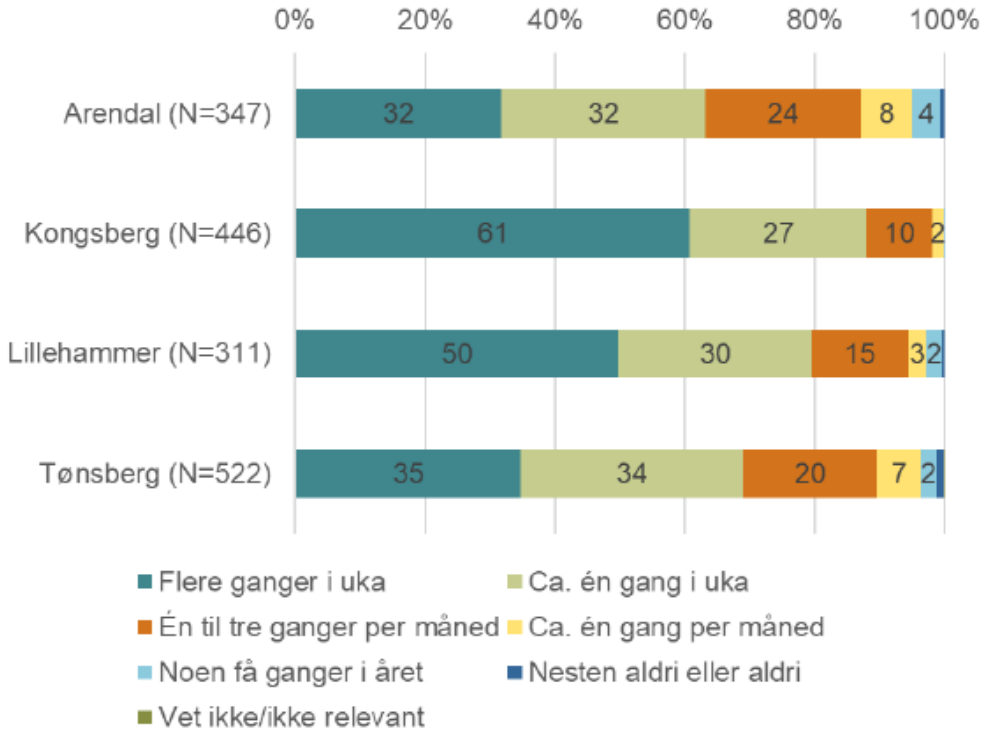
KONGSBERG KOMMUNE

1: Hvor godt folk liker seg i sentrum

Hvor godt liker du å være i sentrum på denne tiden av året?

Hvor ofte er du i sentrum på denne tiden av året? Utenom jobb, jobbmøter, skole, o.l.

CITYCENTRE

toi Transportøkonomisk institutt
Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning

KONGSBERG KOMMUNE

Hva setter folk mest pris på ved sentrum?

Alle byene - 4 på topp:

- Bystemning, gatelivet og atmosfæren
- Gågatene og de bilfrie områdene
- Tilgangen til brygge, sjøen, elva eller lignende
- Tilbudet av restauranter, puber, mv

Kongsberg - 4 på topp:

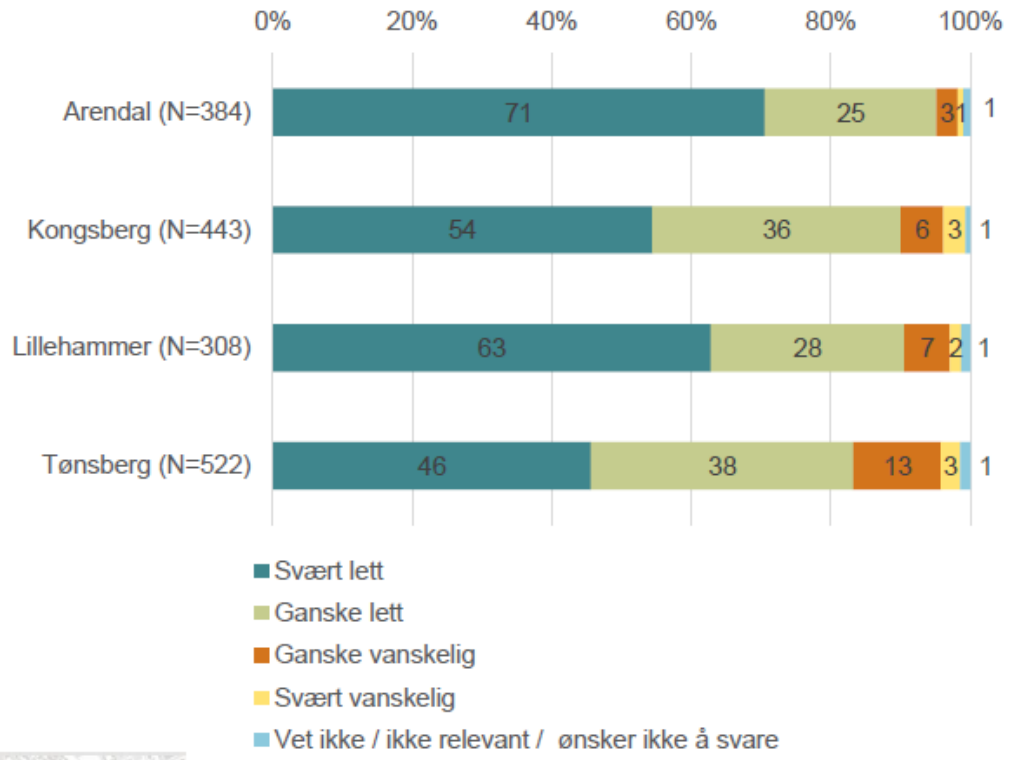
- Handelstilbudet
- Tilgangen til elva
- Servicetilbudet
- Gågatene og de bilfrie områdene

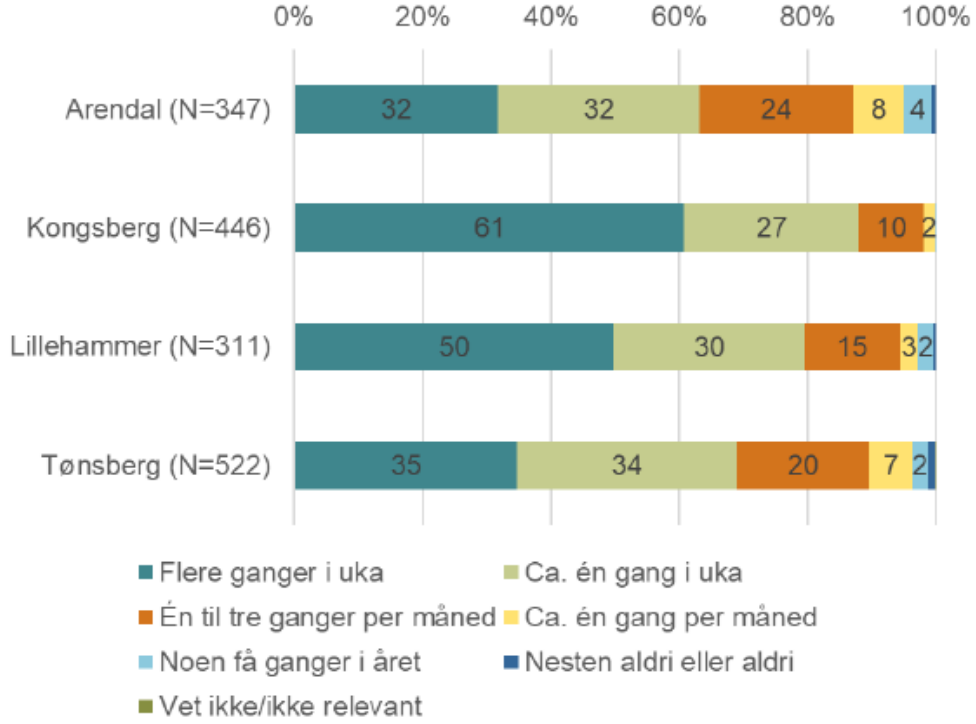
KONGSBERG KOMMUNE

2: Opplevd tilgjengelighet

Hvor lett eller vanskelig synes du det er å komme seg til sentrum på denne tiden av året?

Hvor ofte er du i sentrum på denne tiden av året? Utenom jobb, jobbmøter, skole, o.l.

CITYCENTRE

Transportøkonomisk institutt
Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning

KONGSBERG KOMMUNE

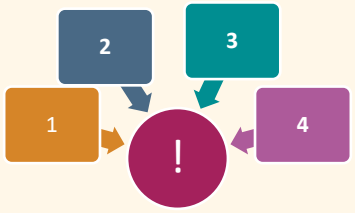
3: Bystruktur
4: Eksternt lokalisert handel

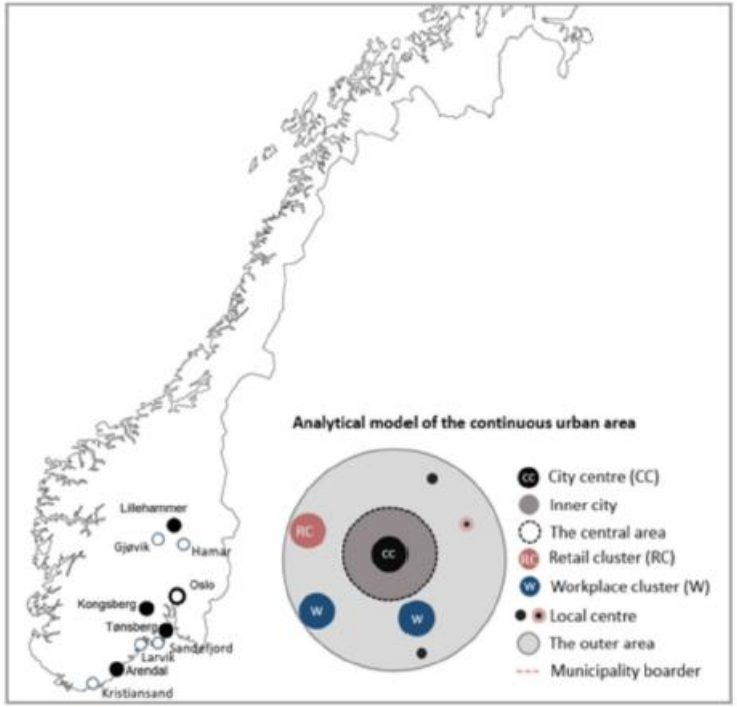
1. Tetthet – antall innbyggere pr km2

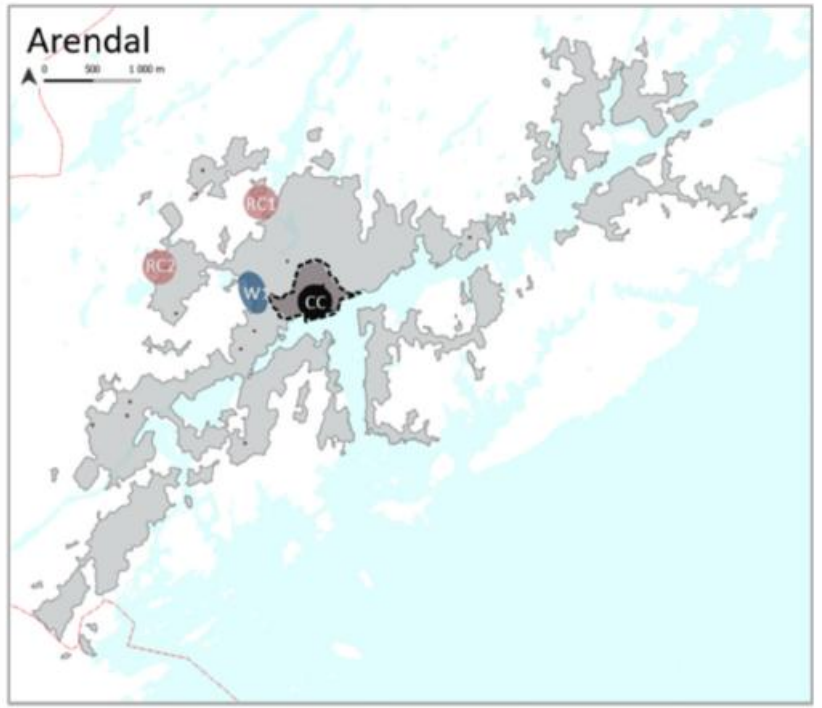
2. Bystruktur – fragmentert eller konsentrert

3. Andel innbyggere innenfor 2 km gangavstand til sentrum

4. Eksternt lokaliserte handelsområder

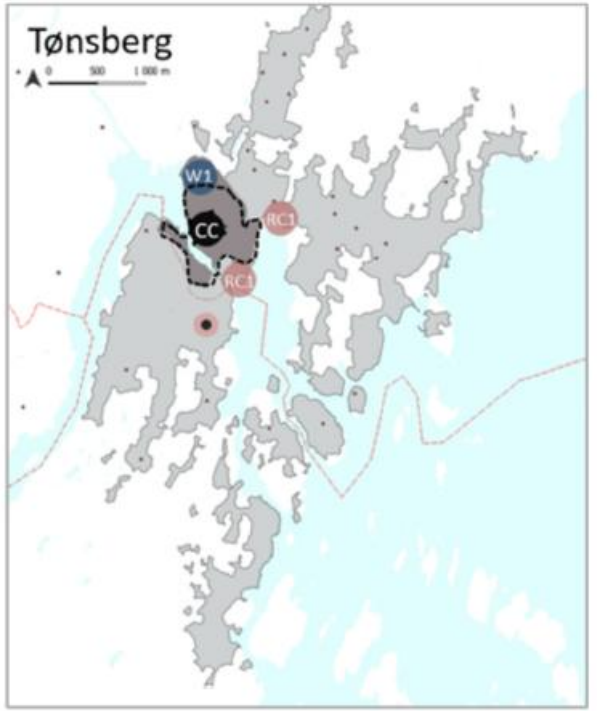

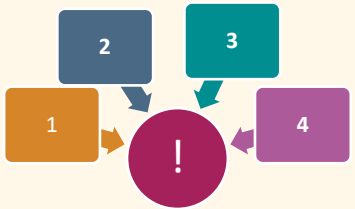

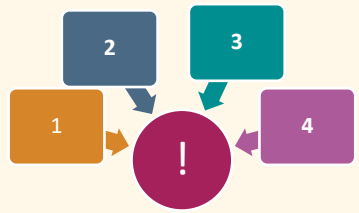
3: Bystruktur og 4: Eksternt lokalisert handel

	Kongsberg	Arendal	Lillehammer	Tønsberg
Andel som bruker sentrum ofte (en eller flere ganger i uka)	**88 %**	64 %	80 %	69 %
Tetthet: Innbyggere og ansatte per km 2 i tettstedet	2743	2 242	**3390**	3280
Bystruktur	**Konsentrert**	Fragmentert	**Konsentrert**	Fragmentert
Andel innbyggere innen 2 km gangavstand til sentrum	29 %	16 %	**49 %**	18 %
Eksternt lokalisert handel (mer her)	**Nei**	Ja	Ja	Ja

KONGSBERG KOMMUNE

3: Bystruktur – å bo eller jobbe sentralt

- For alle de fire byene:
  - De som bor eller jobber sentralt **bruker sentrum oftere** enn de som bor eller jobber utenfor sentrum
  - De som bor sentralt **liker seg bedre** i sentrum enn de som bor utenfor sentrum
  - De som **bor** sentralt bruker sentrum oftere enn de som **jobber** sentralt.

Eksternt lokalisert handel?
De fleste typer handel kan lokaliseres i vanlige butikklokaler i sentrum.
Dette styrker utviklingen av sentrum.

Rusta kommer til Kongsberg

GLEDER SEG: Senterleder Kjerstin Johansen har noen travle måneder foran seg før lokalene blir klare for innflytting, men syns selv dette er noe av det morsomste med jobben. Foto: Eirik Rauboti

Av Eirik Rauboti

Oppdatert: 20.10.26 12:07
Publisert: 20.10.26 12:00

Kopier

Fredag forrige uke kom endelig signaturene på plass. Nå kan senterleder Kjerstin Johansen avsløre at det er butikkjeden Rusta som blir det siste tilskuddet på Berjasenteret.

Støtte hos Eiendomssjefen

Eiendomssjef i Scala Eiendom, Aleksander Stijelja, mener Rusta-etableringen er spesielt viktig med tanke på utviklingen av bykjernen i Kongsberg.

De samme rapportene fremhever samtidig Kongsberg som en kommune som har ført en restriktiv politikk for handel utenfor sentrum, og gjennom det har oppnådd en sterkere utvikling i sentrum enn flere sammenlignbare byer.

– Dette gjør Rusta-etableringen ekstra viktig. Alternativet kunne vært en lokalisering utenfor sentrum, med økt bilavhengighet og mindre aktivitet i bykjernen. Ved å etablere seg sentralt blir butikken tilgjengelig for langt flere innbyggere, enten de kommer til fots, med sykkel, kollektivtransport eller bil.

Han tar seg avslutningsvis tid til å skryte av kommunen:

– Vi i Scala ønsker å fremheve Kongsberg kommune som over tid har vært tydelig på at et sterkt sentrum er avgjørende for byens utvikling. For oss er det svært gledelig å se at denne strategien nå materaliserer seg gjennom etableringen av en av Nordens største handelsaktører midt i bykjernen.

Lenke: Kongsberg, Nyhet | Rusta kommer til Kongsberg

KONGSBERG KOMMUNE

Oppsummering – alle byene

- Sentrum er attraktivt!
- Stort sett liker folk seg godt i sentrum.
- De fleste synes det er lett å komme seg til sentrum.
- Sentrum er multifunksjonelt – handel står sterkt, også service, sosialisering.
- Tett bystruktur og mange i gangavstand ser ut til å bidra positivt til bruk.
- Eksternt lokalisert handel kan bidra negativt til bruk.
- Høy trivsel er viktig og kan motvirke andre effekter.
- Opplevd tilgjengelighet og trafikale forhold kan bidra negativt.

- **Byutvikling er komplekst, og flere forhold påvirker hverandre!**

Hva må byene gjøre på bynivå for å styrke sentrums attraktivitet?

- Være bevisst på at sentrums attraktivitet påvirkes av fysiske endringer –ikke bare i, men også utenfor sentrum

- Sørge for **et sentrum der folk trives** ved å sikre fysiske og funksjonelle egenskaper som gjør at folk trives
- Sørge for god **tilgjengelighet** til sentrum
- Fortette i og ved sentrum slik at det blir flere **bosatte og ansatte innenfor gangavstand** til sentrum
- **Unngå økt eksternt lokalisert handel** og byspredning som forsterker allerede eksisterende tendenser der sentrum taper konkurransekraft

KONGSBERG KOMMUNE

Dette gjør Kongsberg riktig

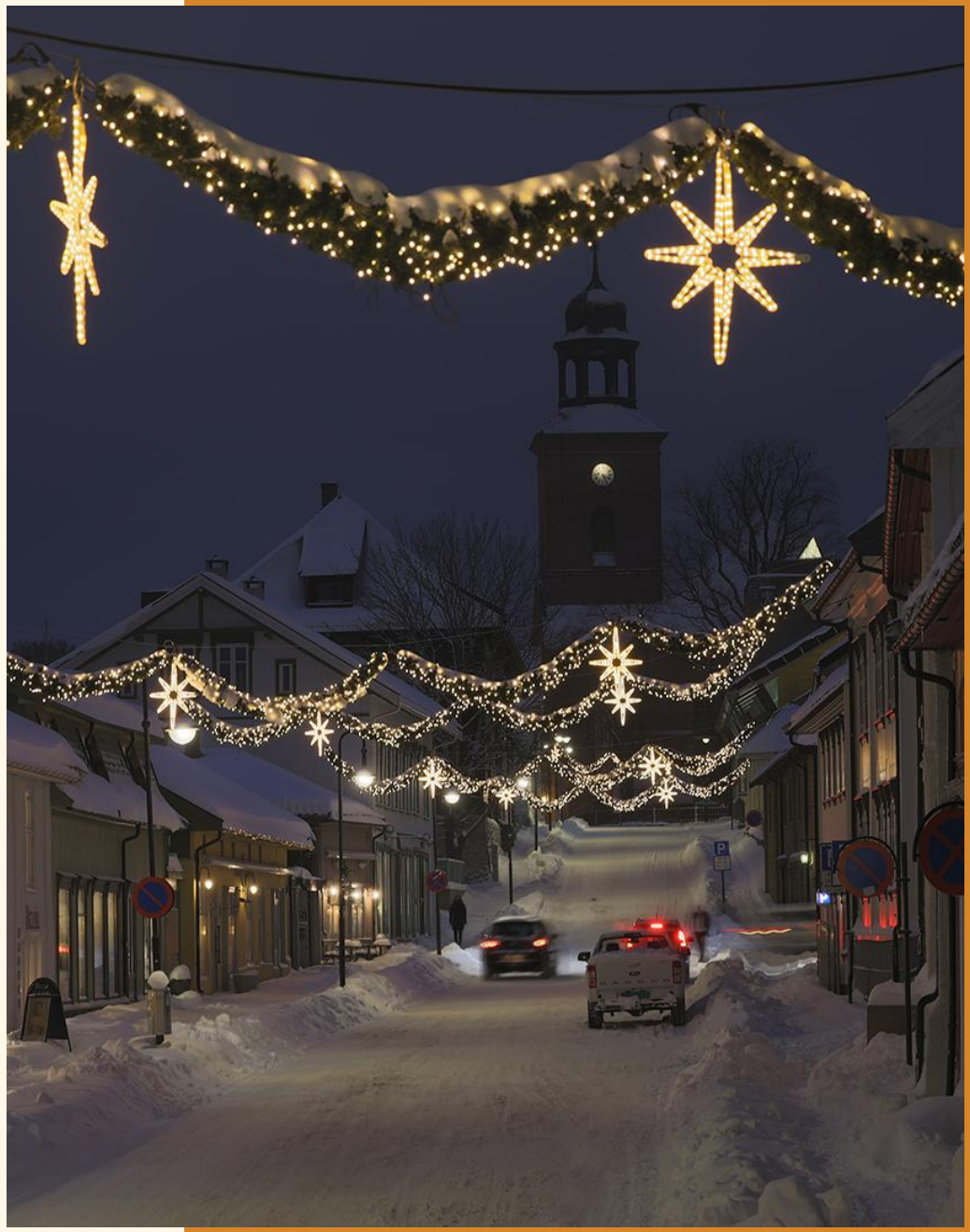
- 86 % besøker sentrum minst én gang i uka
- Langsiktig satsing på sentrumshandel
- Kompakt bystruktur
- Korte avstander mellom bolig, arbeid og sentrum
- Mange går og sykler til sentrum
- God opplevd tilgjengelighet
- Sentrum er en naturlig del av hverdagslivet

KONGSBERG KOMMUNE

Konkurransefortrinnet

- Mange byer prøver å få folk tilbake til sentrum
- Kongsberg har allerede folk i sentrum
- Innbyggerne bruker sentrum ofte
- Sentrum er en viktig møteplass for byen

KONGSBERG
KOMMUNE

Det uutløste potensialet

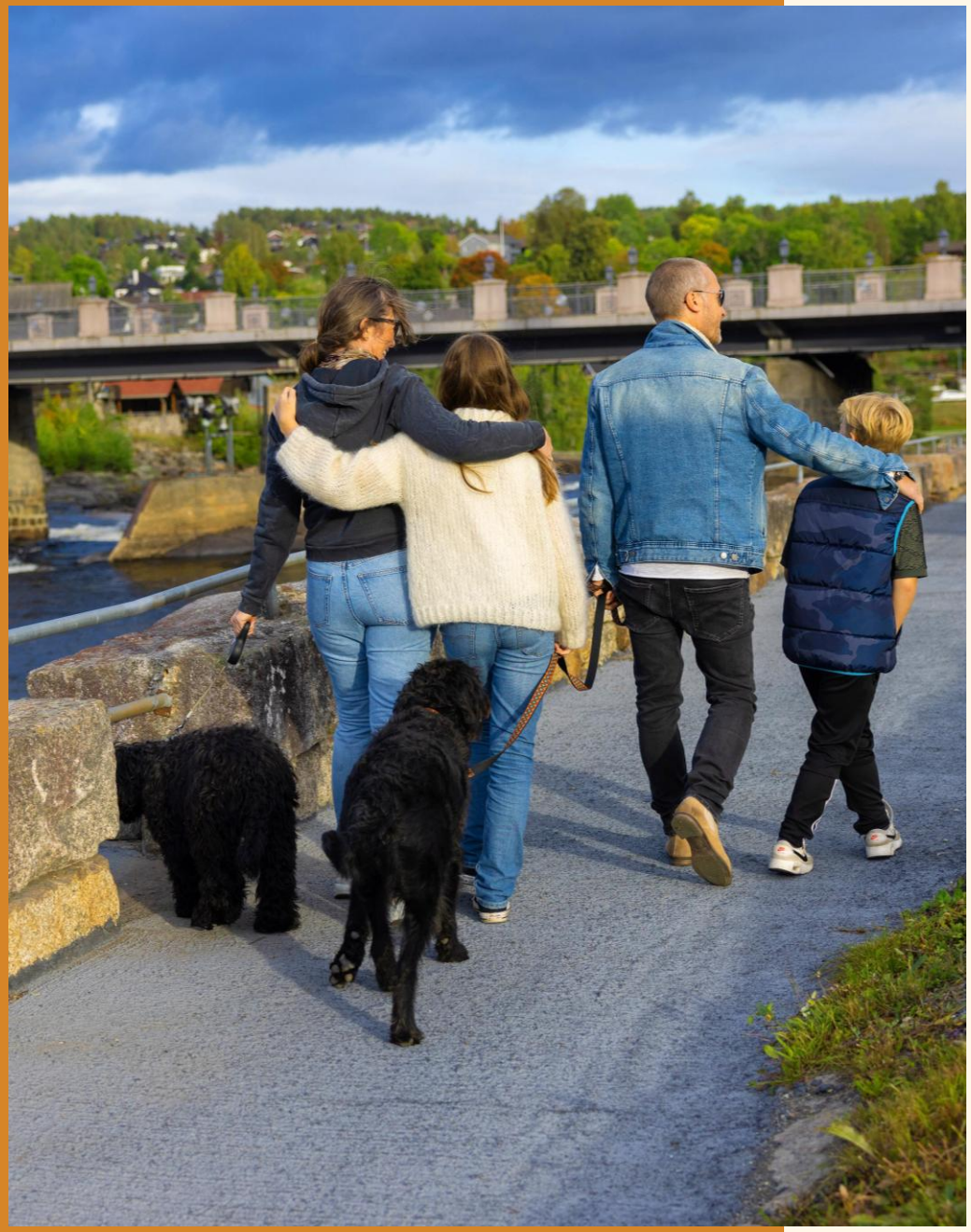
- Fortsette med det vi gjør riktig
- Jobbe for at innbyggerne **trives** i sentrum i enda større grad

...der har vi også et veldig godt utgangspunkt:

- Kongsberg Agenda
- Kongsberg Jazzfestival
- Glogerfestspillene
- Kulturlivet hele året
- Studentmiljøene
- Faglige møteplasser og konferanser gjennom hele året

KONGSBERG KOMMUNE

Hva betyr dette for oss?

- Vi vet at sentrums attraktivitet bidrar til byenes attraktivitet og konkurransekraft.
- Vi vet at sentrums attraktivitet skaper identitet, tilhørighet, møteplasser og liv.
- Sentrum kan brukes som verktøy for rekruttering
- Sentrum kan brukes som verktøy for bosetting
- Byliv er en naturlig del av vekststrategien

- **Vi har et glimrende utgangspunkt!**

KONGSBERG KOMMUNE

